

Huvudman

Österåkers kommun
kommun@osteraker.se
joakim.ostling@osteraker.se

Beslut

Datum 2026-06-25
Dnr SI 2025:8326
Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Ljusterö skola i Österåkers kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 9 december 2025

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har 2025 genomfört en tillsyn av Ljusterö skola i, en F-9-skola med 112 elever i Österåkers kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande lärares behörigheter, extra anpassningar och anmälan till rektorn, särskilt stöd, extra studietid, trygghet och studiero.

Skolinspektionen har den 9 december 2025 beslutat att förelägga Österåkers kommun senast den 9 april 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande lärares behörigheter; särskilt stöd; förebygga, anmäla och utreda kränkande behandling samt utreda och åtgärda ordningsstörande beteende.

Österåkers kommun har den 9 april 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Österåkers kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälppts.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Lärares behörigheter

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut fattat den 9 december 2025 bedömde Skolinspektionen att det förelåg en brist då huvudmannen inte gjort försök att rekrytera en legitimerad och behörig lärare för undervisningen i textilslöjd.

Huvudmannen har i sin redovisning för vidtagna åtgärder inkommit med en redogörelse för hur kommunen säkerställer att eleverna får undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Av redogörelsen framkommer att huvudmannen har annonserat efter en deltidstjänst i textilslöjd för läsåret 2026/2027. Skolinspektionen har även tagit del av publicerade annonser gällande lärare i engelska och träslöjd för läsåret 2026/2027.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får som huvudregel bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena till bestämmelsen 2 kap. 18 § skollagen framgår att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. (prop. 2009/2010:165 s 653)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 9 december 2025 att det fanns brister i fråga om särskilt stöd vad gäller lärares anmälningsskyldighet, rektors skyldighet att starta utredning om särskilt stöd,

åtgärdsprogrammets utformning avseende beslut om anpassad studiegång samt uppgifter om utvärdering och uppföljning i besluten.

Av huvudmannens redovisning framkommer att samtliga lärare på Ljusterö skola har informerats om lärares anmälningsskyldighet när det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för kunskaper som minst ska uppfyllas, trots insatser av extra anpassningar. Detta skedde enligt dokumentationen på en studiedag den 7 januari 2026. Under denna dag informerades lärarna om reglerna i 3 kap. 7 § skollagen avseende lärarnas anmälningsskyldighet och rektorns utredningsansvar. Lärarna informerades även om skillnaden mellan extra anpassningar och särskilt stöd samt hur en anmälan till rektor för en utredning om särskilt stöd ska gå till. De lärare som inte deltog den 7 januari fick motsvarande information vid enskilda möten med rektor, uppger rektor skriftligt.

Skolinspektionen har även tagit del av en lista över samtliga elever som under perioden 9 december 2025 till 9 april 2026 enligt lärarna inte når de kunskapsmål som minst ska uppfyllas samt datum då rektor har startat en utredning om särskilt stöd för vardera eleven.

Vidare har Skolinspektionen tagit del av åtgärdsprogrammen för de åtta elever som har beslut om anpassad studiegång. Åtgärdsprogrammen innehåller elevens behov av särskilt stöd, att beslutet gäller anpassad studiegång, vilka ämnen som omfattas av den anpassad studiegången, i vilken omfattning undervisningen i respektive ämne avviker från den garanterade undervisningstiden samt tidpunkt och ansvarig för uppföljning och utvärdering.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektor. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens

utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 3 kap. 7 § skollagen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebygga, anmäla och utreda kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 9 december 2025 att det fanns brister vid Ljusterös skola i fråga om det förebyggande och åtgärdande arbetet mot kränkande behandling då skolan saknade en plan mot kränkande behandling och personalen anmälde inte alla fall av upplevda kränkningar som de fick kännedom om.

Skolinspektionen har tagit del av Ljusterö skolas plan mot kränkande behandling för 2025/2026. Planen innehåller en översikt över åtgärder som är nödvändiga för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever, en redogörelse för vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under läsåret och en redogörelse för hur tidigare planerade åtgärder har genomförts.

I redovisningen framkommer också att skolan hade en studiedag den 7 januari då rektorn informerade all personal om skyldigheten att agera och anmäla kränkande behandling. Rektorn uppger att hen vid detta tillfälle även repeterade skolans rutiner för personalen. Vidare framkommer av redovisningen att rektorn har tagit emot 29 anmälningar om kränkande behandling under perioden 9 december 2025 och 9 april 2026, vilket är en ökning i jämförelse med antalet anmälningar gjorda läsåret innan.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utreda och åtgärda ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 9 december 2025 att det förelåg brister i arbetet med att utreda elever som vid upprepade tillfällen stör ordningen. Det framkom att ett flertal elever stört ordningen i klassrummen och att rektorn haft kännedom om dessa elever men att rektorn trots det inte startat någon utredning om ordningsstörande beteende.

Av huvudmannens redovisning framkommer att rektorn under perioden 9 december 2025 till 9 april 2026 genomfört sju utredningar rörande elever som upprepat stört ordningen eller gjort sig skyldig till allvarliga förseelser.

Rektorn uppger att hen för varje utredning om orsakerna till det ordningsstörande beteendet daterat händelsen, beskrivit bakgrunden, vidtagit åtgärder och följt upp de vidtagna åtgärderna.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Fanny Lingqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Fanny Lingqvist

X Anna Högfors Lindståhl

Föredragande
Signerat av: Anna Högfors Lindståhl